

Handboek

INTEGRAAL ARRANGEREN

Inleiding

De wet passend onderwijs en de jeugdwet beogen beiden hetzelfde doel: kinderen en jeugdigen veilig laten opgroeien en participeren. Om dit te bereiken werken alle mensen om het kind heen samen; thuis, school, vrije tijd en zorg. En hoewel ieders doel hetzelfde is en de ondersteuningsbehoeften van het kind centraal staan, kan de weg ernaartoe verschillen. Andere uitgangspunten, andere wet- en regelgeving, lokaal beleid dat anders tot uiting komt in een regionaal kader, en andere werkculturen zijn factoren die van invloed zijn op de samenwerking. Dit handboek helpt onderwijs- en jeugdhulpprofessionals om – met respect voor al deze factoren – te komen tot integrale arrangementen. Het herinnert aan het belang om collega's tijdig te betrekken en om focus te houden op de ondersteuningsbehoeften van het kind. Daarnaast biedt het informatie over verantwoordelijkheden en financiële afspraken, zodat het gesprek aan tafel met ouders over de *inhoud* gaat en minder vertroebeld wordt door afspraken maken over randvoorwaarden.

*Berséba is een netwerk voor het kind.
Voorzieningen en zorgarrangementen
– liefst preventief – van cluster drie of vier.
Het onderwijs, speciaal of regulier
moet passend zijn, ieder heeft zijn talenten.
Men wijst de route door het labrynt.*

*Berséba is een stip in de woestijn.
De put spreekt van een eeuwenoud verbond.
Hoor het vertellen voor we verder reizen:
Neem van het water; laat je onderwijzen,
Je zware rugzak rustend op de grond
In tijd en toestand zijn wij nietig klein.*

Karlo Reiziger

Gert van Roekel

Regiomanager Berseba Midden Nederland

December 2021

Uitgangspunten

Voor de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

De route:

1. In elke gemeente wordt op de scholen van Berseba zo veel mogelijk een uniforme werkwijze gehanteerd (frequentie, duur, vaste/flexibele deelnemers, etc.)
2. De meeste scholen werken volgens de principes van Handelingsgericht Werken.
3. De leerling wordt altijd gehoord. Indien de leerling te jong is om aan te sluiten bij het OT of als dit te indrukwekkend is, worden er kindgesprekken gevoerd door de leerkracht en/of IB'er.
4. Bespreking van de ondersteuningsvraag vindt op een zo laag mogelijk niveau in de ondersteuningsstructuur plaats.
5. Er wordt handelingsgericht gewerkt: een gedegen verklarend beeld is voorwaardelijk voor de inzet van ondersteuning of hulp, en er is sprake van een planmatige aanpak.
6. Het is voor alle betrokkenen duidelijk wie de regie voert over de onderwijsondersteuning en/of over de jeugdhulpondersteuning.
7. Ondersteuning wordt passend, zo licht en kortdurend mogelijk en op het juiste moment ingezet.
8. Alvorens de ondersteuning start, is duidelijk hoe en door wie deze bekostigd wordt.

Het OT:

1. In het OT worden leerlingen besproken met een (complexe) ondersteuningsvraag op meerdere levensgebieden.
2. Ouders zijn aanwezig bij de bespreking van hun kind in het OT.
3. De intern begeleider heeft een coördinerende rol in het OT.
4. De ondersteuningsbehoeften en het gewenste resultaat (doel) zijn geformuleerd alvorens de oplossing wordt bedacht.
5. De gemaakte afspraken worden genoteerd in het OPP. Voor de inzet van jeugdhulp kan een OPP als onderbouwing dienen, eventueel aangevuld met aanvullende informatie voor de gemeente.

De route – van observatie tot arrangement

Voor het proces van Integraal Arrangeren gaan we uit van negen stappen die onderverdeeld zijn in drie groepen. In dit hoofdstuk beschrijven we de succesfactoren per stap, zodat er efficiënt tot een effectief arrangement gekomen kan worden.

Om de kwaliteit van de samenwerking te bewaken wordt sterk aanbevolen om één keer per schooljaar op metaniveau de samenwerking te evalueren. De IB'er neemt hiertoe het initiatief en nodigt de orthopedagoog, de schoolmaatschappelijk werker, de leerplichtambtenaar, de contactpersoon van de JGZ en één of meerdere medewerkers die de toegang tot jeugdhulp zijn (vanaf nu 'wijkteammedewerkers') uit.

Het geheel is meer dan de som er delen.

Indien bij elke stap alle succesfactoren aanwezig zijn en aan alle randvoorwaarden voldaan wordt, kan het zijn dat het proces of de uitkomst niet optimaal is. De volgorde van de stappen en de overgang tussen de stappen zijn net zo essentieel als de stappen zelf.

Voorafgaand aan het OT

Gedurende het OT

Na het OT

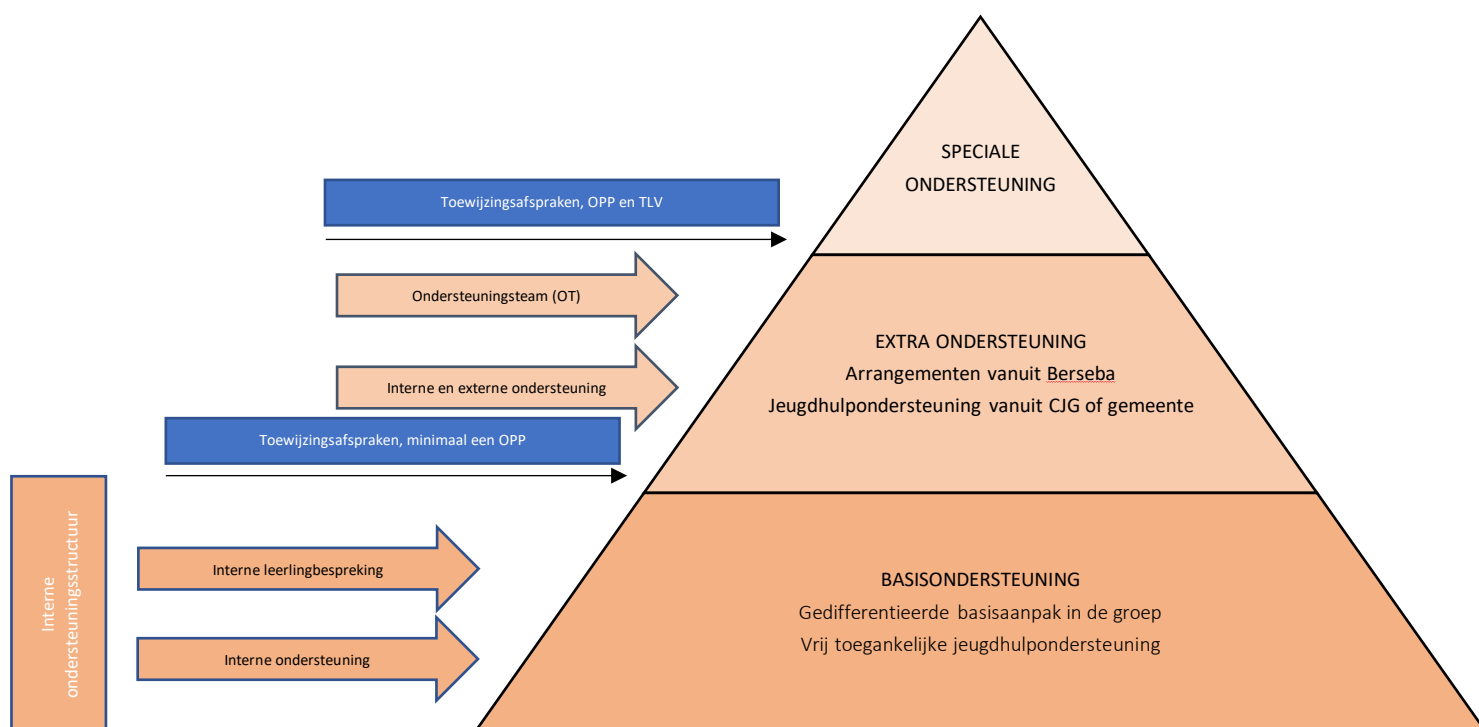

Voorafgaand aan het OT

1. Waarnemen

Waarneming vindt plaats *in* de school¹. De leerkracht betreft de intern begeleider (IB'er) indien hij samen met de leerling en de ouders niet tot passende ondersteuning komt. In gezamenlijkheid wordt bepaald of er andere disciplines moeten worden betrokken om tot een passend aanbod te komen.

De leerling en de ouders zijn voortdurend betrokken bij deze stap, zodat de overwegingen van de school om eventueel over te gaan tot een OT, duidelijk zijn. Hierbij kan een uitleg over de interne en externe ondersteuningsstructuur helpend zijn voor ouders.

Om tot een OT over te gaan kunnen grofweg 5 aanleidingen aangewezen worden:

- Omdat we niet begrijpen waarom deze leerling...
- Omdat we niet kunnen formuleren wat deze leerling nodig heeft.
- Omdat we niet weten of doelen haalbaar zijn.
- Omdat specifieke expertise nodig is voor afstemming aanpak school en thuis.
- Omdat de samenwerking tussen school en thuis verstoord is.

Een OT wordt altijd georganiseerd als de ondersteuningsvraag van de leerling de basisondersteuning die de school kan bieden, overstijgt.

Indien de IB'er twijfelt over het organiseren van een OT, kan deze gebruik maken van collegiale consultatie bij het samenwerkingsverband, de JGZ, schoolmaatschappelijk werk of het wijkteam.

Aanvullende informatie over de toewijzing van arrangementen vanuit Berseba staat [hier](#) beschreven.

¹ Bij waarneming of signalering *buiten* school, heeft de jeugdhulpverlening regie. Dit kan dan – zoals in de school een ondersteuningsvraag kan leiden tot een OT – leiden tot een 1Gezin1Plan. De school is in dat geval één van de genodigden aan het 1G1P.

2. Informereren en voorbereiden

Indien de ondersteuningsbehoeften van de leerling de basisondersteuning van de school overstijgen, organiseert de IB'er een OT. De IB'er heeft vanaf nu de regierol en is verantwoordelijk voor het uitnodigen van de juiste externen, de voorbereiding van het OT en het informeren van alle betrokkenen.

De IB'er is er, samen met de leerkracht, voor verantwoordelijk dat de ouders voldoende geïnformeerd zijn en zij zich zo veel mogelijk op hun gemak voelen tijdens het OT. De IB'er bepaalt samen met de leerkracht en de ouders vooraf het doel van het OT. Daarnaast draagt zij zorg voor eventueel benodigde toestemmingsverklaringen en het informeren van ouders indien zij (nog) niet bekend zijn met de werkwijze van Integraal Arrangeren.

Het OT verloopt volgens een vaste structuur. Om de efficiëntie te bewaken, deelt de IB'er vooraf – met inachtneming van de privacy regels - een overzicht van de informatie die al bekend is over de leerling, de reeds ingezette ondersteuning en het resultaat hiervan, door voor interne en externe collega's informatie in [Kindkans](#) beschikbaar te stellen. Tenslotte organiseert de IB'er een datum, tijdstip en een ruimte waarop het OT plaatsvindt. Bij de uitnodiging wordt een agenda verstuurd met de structuur van het OT, evenals de informatie die al beschikbaar is. Bekijk bijlage 1 voor een afvinklijst voor de organisatie van het OT.

3. Het organiseren van het OT

De volgende mensen worden minimaal uitgenodigd bij een OT:

- Ouders (met de leerling kan door de leerkracht of de IB'er vooraf een gesprek gevoerd worden)
- Leerkracht
- Orthopedagoog school
- Bij problematiek op andere levensgebieden dan het onderwijs, wordt áltijd een professional vanuit JGZ, CJG en/of het wijkteam uitgenodigd.

De volgende mensen kunnen worden uitgenodigd bij een OT:

- Leerplichtambtenaar Bij zorgen over verzuim
- JGZ Bij zorgen over sociaal-medische ontwikkeling
- CJG of SMW Bij lichte opvoed- en opgroeioproblematiek
- Wijkteammedewerker² Bij zware opvoed- en opgroeioproblematiek waarvoor mogelijk jeugdhulp nodig is.
- Onderwijsprofessional of Indien het OT bedoeld is om een reeds ingezet arrangement te jeugdhulpprofessional evalueren.

De uitkomst van het OT is afhankelijk van het achterliggende doel en de voorgeschiedenis. Het OT kan het startpunt zijn van het inzetten van extra ondersteuning, of kan dienen ter evaluatie of bijstelling van ingezette ondersteuning of ter evaluatie van de samenwerking van de professionals die betrokken zijn bij de leerling.

- We weten wat we moeten doen en gaan het doen; aanpak is helder en haalbaar
- We weten nog niet wat we moeten doen; extra onderzoek is nodig om vragen te beantwoorden.
- We weten wat we moeten doen maar aanpak is niet haalbaar binnen huidige school, dus gaan we...
- Vertrouwen herstellen in de samenwerking

De IB'er informeert de genodigden vooraf over het *doel* van het OT. De *uitkomst* van het OT kan nooit op voorhand worden vastgelegd.

² Elke gemeente organiseert de toegang tot jeugdhulp zelf . Vaak is er sprake van een team dat op wijkniveau werkt en voor inwoners beschikbaar is om ondersteuningsvragen te beantwoorden of hiervoor jeugdhulp in te zetten. De terminologie verschilt in het hele land (Barneveld: gespreksvoerder jeugd. Scherpenzeel: klantmanager jeugd. Rhenen: lokaal ambulante team. Ede: toegangsteam jeugd, Nederbetuwe: Kernpuntmedewerker, enz.). We hanteren in dit document de term **wijkteammedewerker**.

Gedurende het OT

Binnen de bespreking in het OT staan de volgende stappen centraal:

Ondersteuningsbehoeften in kaart brengen

Gezamenlijk doelen stellen

Gezamenlijk arrangeren

Om deze stappen op gedegen wijze te zetten verloopt het OT volgens drie gespreksfasen: overzicht, inzicht en uitzicht.

4. Overzicht

De IB'er voert de regie over het OT, de ondersteuning van de leerling en is tijdens het OT gesprekspartner. Het technisch voorzitterschap wordt belegd bij een collega (collega-IB'er, teamleider of de directeur), zodat de IB'er inhoudelijk kan deelnemen aan het gesprek.

Het gesprek begint met het verkrijgen van overzicht.

Vaak is er al voorinformatie van de leerling zelf, de ouders en de leerkracht die kan dienen als startpunt. Een deel daarvan is vooraf toegezonden door de IB'er en heeft iedereen kunnen voorbereiden. Aanvullende informatie wordt tijdens het gesprek gedeeld. De vragen en doelen van de leerling, de ouders en de leerkracht worden besproken, evenals stimulerende en belemmerende factoren. Er kunnen op basis van de inbreng van deelnemers aan het OT, doelen toegevoegd of gewijzigd worden.

Een concrete leidraad voor het gesprek vind je in bijlage 2.

5. Inzicht

In deze fase komt er meer inzicht in de ondersteuningsvraag van de leerling en welke doelen dit oplevert. Mogelijke oorzaken en verklaringen worden op een rij gezet en krachtbronnen worden in kaart gebracht.

In deze fase is het van belang dat de IB'er – samen met de orthopedagoog en de voorzitter – focus houdt op de **ondersteuningsbehoeften** d.m.v. het vinden van mogelijke verklaringen om tot een integratief beeld te komen. Uiteraard kunnen er zaken in het gezin spelen die van invloed zijn op de leerling, maar blijf ervoor waken dat het gesprek niet verschuift naar alleen de behoeften van het gezin.

Het risico bestaat dat het gesprek in deze fase (te) snel gaat over oplossingen en arrangementen. Dat kan leiden tot de inzet van niet-passende ondersteuning. De IB'er en de orthopedagoog letten er daarom samen met de voorzitter op dat er vanuit meerdere perspectieven wordt gekeken naar de behoeften van de leerling en alle deelnemers aan het OT hun visie kunnen delen. Op die manier wordt gekomen tot een *integratief beeld*. Dit beeld helpt om bij de volgende fase de meest passende ondersteuning te bepalen.

Deze fase eindigt met het formuleren van kansrijke aangrijpingspunten om van daaruit doelen te stellen voor de leerling en/of ouders en/of de leerkracht. Deze doelen hebben een aantal kenmerken:

- Ze worden in gezamenlijkheid gesteld

Voorafgaand aan het OT zijn er wellicht al doelen opgesteld door de leerling en door de ouders. Deze worden meegenomen. Andere doelen worden gezamenlijk met iedereen aan tafel geformuleerd. Alleen op die manier kan iedereen ermee instemmen.

- Ze dragen bij aan de voortgang op/terugkeer naar school.

Doelen voor de thuissituatie horen in een jeugd- en gezinsplan en niet in een OPP. De IB'er kan immers geen regie voeren op een plan dat gericht is op thuis.

- Ze zijn concreet en behapbaar.

Als de leerling zijn eigen doel niet kan uitleggen, is het te complex of niet concreet genoeg.

- Ze zijn haalbaar.

Zowel voor de leerling als voor de IB'er die de regie voert over het plan. De voortgang op tien doelen bijhouden is voor beide partijen niet haalbaar.

- Ze beginnen bij het begin.

Toen Rome werd gebouwd was het doel niet 'we bouwen Rome'. Bovendien werd het niet in één dag gebouwd. Stel doelen die op overzienbare termijn haalbaar kunnen zijn. Er kan dan altijd een nieuw OT ingepland worden om vervolgoelen te stellen. Mét de kennis van wat wel en niet werkt.

Aaron is gediagnosticeerd met een angststoornis. Hierdoor kon hij langere tijd niet naar school. Hij heeft behandeling vanuit de GGZ gehad en gelukkig gaat het inmiddels beter. Hij komt weer naar school, maar vrije momenten zijn voor hem erg lastig. Ouders krijgen Aaron steeds moeilijker naar school en hij heeft al een aantal keren verzuimd. De leerkracht heeft, voordat hij terug kwam naar school, psycho-educatie ontvangen van de behandelaar van Aaron en kan voor hem de dag zodanig structureren dat het in de klas heel goed gaat. Tijdens de pauze heeft Aaron de veiligheid van een volwassene nodig. De school neigt ernaar hiervoor een klassen assistent in te zetten. Daarnaast zijn de ouders van Aaron bang voor een terugval, zij denken dat de behandeling poliklinisch moet worden voortgezet. De IB'er organiseert een OT om tot een passend arrangement voor Aaron te komen.

**ER DREIGT EEN KLASSIEKE DENKFOUT
IS EEN KLASSEN ASSISTENT PASSEND BIJ DE ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE?**

Bij het OT zijn aanwezig:

- IB
- Leerkracht
- Ouders
- Wijkteammedewerker die destijds de indicatie voor de GGZ heeft afgegeven
- Leerplicht

De behandelaar van Aaron kon niet aanwezig zijn en heeft telefonisch overleg gehad met de IB'er en ouders.

De leerkracht heeft een kindgesprek gevoerd met Aaron.

Tijdens het OT en uit de informatie van de behandelaar wordt de hypothese geformuleerd dat Aaron het moeilijk vindt om dat wat hij in de behandeling geleerd heeft, toe te passen in de praktijk. Hij heeft aldus niet alleen behoefte aan de veiligheid van een volwassene tijdens de pauze, hij heeft óók iemand nodig die hem de behandeltechnieken in andere situaties laat toepassen zodat hij meer vertrouwen opbouwt. Een klassen assistent kan niet tegemoet komen aan deze behoefte.

6. Uitzicht

In deze fase wordt per doel geïnventariseerd welke ondersteuning ingezet wordt; het gezamenlijk arrangeren. Arrangeer hierbij vanuit de behoeften van **de leerling**. De school is vaak een vindplek, ook voor problemen op andere levensgebieden. Een OT kan dan helpen om óók op die andere gebieden preventief inzet te plegen. De IB'er blijft er alert op dat de focus tijdens het OT voornamelijk op de onderwijsbehoeften blijft, maar hulp voor de leerkracht en voor ouders om hier aan bij te kunnen dragen worden zeker benoemd. Indien er thuis meer speelt, kan de jeugdteammedewerker een apart bezoek aan het gezin inplannen.

Omdat vanuit de behoefteanalyse (stap 4) en de gestelde doelen (stap 5) inzichtelijk is wat de leerling helpt, wordt het gesprek minder vertroebeld door discussies over wie betaalt wat. De voorzitter zorgt er, met hulp van de IB'er voor, dat alle betrokkenen bij hun leest blijven; de leerplichtambtenaar kan niet bepalen welke zorgaanbieder de beste is en de jeugdhulpverlener bepaalt niet dat het kind beter tot zijn recht komt in het speciaal onderwijs.

Bij het bepalen van het arrangement wordt in de eerste plaats rekening gehouden met de behoeften van de leerling en de verklarende factoren, zodat de ondersteuning passend is wat de leerling nodig heeft. Er wordt echter ook gekeken naar de haalbaarheid. Denk hierbij onder andere aan:

- *Is deze ondersteuning beschikbaar op korte termijn of moeten we (ook) nadenken over een overbruggingsplan?*
- *Is deze ondersteuning in te passen in het leven van de leerling, het gezin en de klasgenoten of moeten er aanpassingen gedaan worden?*

Hierbij is verwachtingenmanagement vanuit alle betrokkenen cruciaal. Dat kan betekenen dat er een plan A en een plan B gemaakt worden, omdat plan A vanwege wachlijsten niet eerder kan starten dan over 4 maanden. Aan het eind van het OT is voor alle betrokkenen helder wat er morgen al anders gedaan kan worden, óók als de start van een arrangement nog even op zich laat wachten. Het OT wordt afgesloten met een opsomming van de gemaakte afspraken (concreet) en een samenvatting met wie regie heeft, hoe het tijdpad er uitziet en wanneer in welke samenstelling opnieuw bijeen gekomen wordt.

Aan het eind van het OT ligt er een overzicht van de ondersteuningsbehoeften van de leerling, de gestelde doelen en de inzet die gepleegd wordt om die doelen te bereiken. Er wordt op dit moment ook al een evaluatiemoment afgesproken. Alles wordt genoteerd in het OPP (of in een ander verslag). De afspraken en acties zijn concreet, zodat de IB'er die regie voert deze kan monitoren.

A doet B en koppelt op X-termijn terug aan Z.

De jeugdhulpverlener vraagt een diagnostisch onderzoek aan bij opvoedpoli en koppelt over 14 dagen aan ouders en aan de IB'er terug wat de voortgang is.

De leerkracht bespreekt vóór 1 november de gestelde doelen met de leerling en koppelt terug aan de IB'er. Indien er iets aan de doelen wijzigt, zal de IB'er deze informatie delen met de deelnemers aan dit OT.

Het is expliciet niet de bedoeling dat de IB'er alle acties uitvoert. Zij monitort de acties en informeert indien nodig andere betrokkenen over de voortgang.

Gebruik het formulier in bijlage 3 om aan het einde van het OT het verloop te evalueren.

Na het OT

7. Uitvoeren van het arrangement

De deelnemers aan het OT die verantwoordelijk zijn voor het regelen of uitvoeren van (een deel van) het arrangement, informeren de IB'er over de voortgang en de start van de ondersteuning. Tijdens de uitvoering van het arrangement houdt de IB'er de regie. Zij bewaakt de voortgang van de doelen door zich te laten informeren door de uitvoerend professionals en de leerling en de ouders. Indien inzet niet of onvoldoende leidt tot resultaat, kan zij ervoor kiezen om (een deel van) het OT opnieuw bij elkaar te roepen.

8. Gezamenlijk evalueren

Indien nodig tussentijds, maar sowieso op het bij de aanvang afgesproken moment van evalueren, organiseert de IB'er een evaluatie van de ingezette ondersteuning. Afhankelijk van de voortgang en het moment van de evaluatie, beslist de IB'er in overleg met de ouders en de leerkracht welke deelnemers aan het OT worden uitgenodigd.

Voorbeeld: indien vanuit het wijkteam een indicatie is afgegeven voor 9 maanden jeugdhulpverlening en er is geen reden om de indicatie te herzien, zal de IB'er ervoor kiezen om de uitvoerend jeugdhulpprofessional die de hulp biedt wel uit te nodigen en de wijkteammedewerker die verantwoordelijk is voor de afgifte van de indicatie alleen schriftelijk op de hoogte te stellen.

9. Bijstellen van het arrangement

Doe meer van wat wel werkt en stop met wat niet werkt.

De IB'er voert regie op het OPP en toetst gedurende de uitvoering van het arrangement de voortgang van de leerling. Na de gezamenlijke evaluatie kan het zijn dat ingezette ondersteuning beter werkt dan verwacht of dat het verwachte resultaat uitblijft. Er wordt dan bekeken of de ondersteuningsbehoeften van de leerling kloppen, of de juiste doelen gesteld zijn en/of de juiste ondersteuning geboden wordt. Is dit niet het geval, dan wordt het arrangement bijgesteld.

En Aaron...? Die ging met sprongen vooruit door dit arrangement:

Aaron:

- Poliklinische voortzetting van de behandeling na schooltijd – 2x per week
Indicatie via de gemeente
- Ondersteuning door een jeugdhulpverlener gespecialiseerd in GGZ-problematiek tijdens pauzes – 3x per week
Indicatie via de gemeente
- Ondersteuning door klassen assistent tijdens pauzes, ná psycho-educatie door jeugdhulpverlener – 2x per week
Bekostigd door school

Leerkracht:

- Voortzetting extra structuur voor Aaron in de klas
Interne ondersteuning door school
- Blijft in nauw contact met jeugdhulpverlener en klassen assistent
- Blijft in nauw contact met de IB'er en informeert haar als de voortgang stagneert of als Aaron terugvalt.

Thuis:

- Opvoedondersteuning in het gezin door jeugdhulpverlener die Aaron óók in de pauzes begeleidt.
Indicatie via de gemeente

Het ondersteuningsteam

Er wordt een team gevormd dat in staat is om vanuit gemeenschappelijke verantwoordelijkheid te komen tot een passend arrangement of plan van aanpak. Het ondersteuningsteam is er voor situaties waarbij de ondersteuningsvraag de basisondersteuning overstijgt.

Het kan dan gaan om drie situaties:

1. Hetgeen de school kan bieden in de basisondersteuning sorteert onvoldoende effect;
2. De ondersteuningsvraag van de leerling behelst meerdere levensgebieden en de ondersteuning die school kan bieden is onvoldoende;
3. Een combinatie van 1 en 2.

Afhankelijk van de analyse die is gemaakt binnen de *interne* ondersteuningsstructuur, bepaalt de IB'er in overleg met de ouders welke van bovenstaande situaties van toepassing is. Vervolgens bepalen de IB'er en de ouders het doel van en de deelnemers aan het OT. De IB'er, de orthopedagoog, de ouders en de leerkracht zijn vaste deelnemers aan het OT. Alle andere genoemde disciplines worden uitgenodigd indien nodig.

Deelnemers en hun verantwoordelijkheden binnen het OT

Intern begeleider

De IB'er heeft regie in het proces van Integraal Arrangeren en is verantwoordelijk voor de voorbereiding en organisatie van het OT en de regisseur voor het opvolgen van de afspraken die vastgelegd zijn in het OPP. De IB'er is vanaf het begin betrokken bij de ondersteuning van de leerling en maakt – na de inzet vanuit de interne ondersteuningsstructuur – de afweging om een ondersteuningsteam bijeen te brengen.

- Zorgdragen voor afstemming met leerling, ouders en leerkracht, hen informeren over de voorgenomen stappen en hen voorbereiden op het OT.
- Inhoudelijk voorbereiden van het OT op basis van dossieranalyse uit de voorgeschiedenis van de leerling. Het voeren van een kindgesprek voorafgaand aan het OT kan door de leerkracht of de IB'er gedaan worden.
- Organisatorisch voorbereiden van het OT, waaronder het uitnodigen van de deelnemers, hen voorzien van informatie over het doel van het OT en de voorgeschiedenis van de leerling, het opstellen en verzenden van de agenda.
- Indien nodig: organiseren van randvoorwaarden die noodzakelijk zijn voor een effectief OT, zoals toestemmingsverklaringen, een (gebaren)tolk, een geschikte ruimte, etc.
- Ongeacht de rol van de IB'er tijdens het OT, houdt zij focus op de stappen van Integraal Arrangeren zoals beschreven in hoofdstuk 1.
- Na afloop van het OT noteren van alle gemaakte afspraken (minimaal in het OPP, eventueel ook in een gespreksverslag indien dit de werkwijze op school is) en het schriftelijk informeren van alle deelnemers over deze afspraken.
- Indien nodig ruggespraak houden met de zorgmakelaar van het Loket van Berseba over een mogelijk arrangement vanuit het samenwerkingsverband.
- Afstemmen met de leerkracht en de ouders wie de leerling op de hoogte brengt van de gemaakte afspraken.
- Monitoren van de gemaakte afspraken en indien nodig deelnemers aan het OT herinneren aan hun acties.
- Regievoeren op het OPP en het bewaken van de voortgang op de gestelde doelen. Hiervoor geregeld afstemmen met de uitvoerend professionals (leerkracht, onderwijsondersteuners en eventuele jeugdhulpprofessionals).
- Organiseren van een evaluatie van het arrangement of organiseren van een nieuw OT op de afgesproken termijn of als de voortgang op de doelen hierom vraagt.

Ouders

Ouders zijn vaste deelnemer aan het OT. De wederzijdse betrokkenheid van ouders en school binnen een OT is van belang om optimale omstandigheden te realiseren voor de ontwikkeling en het leren van kinderen, thuis en op school.

- Actief en betrokken tijdens het voortraject en het OT.
- Openheid geven en relevante informatie delen.
- Meedenken over wenselijke resultaten en mogelijke oplossingen.
- Overleggen van een toestemmingsverklaring indien ze niet fysiek aanwezig kunnen zijn tijdens het OT.

Leerkracht

De leerkracht is vaste deelnemer aan het OT. Zij werkt op dagelijkse basis met de leerling en heeft inzicht in de effecten van de basisondersteuning die reeds geboden is. Daarnaast heeft zij in veel gevallen het kindgesprek gevoerd.

- Informeren over de ondersteuningsbehoeften van de leerling en de effectiviteit van eerder ingezette interventies.
- Deelnemen aan het OT met als belangrijkste bijdrage het verhelderen van de situatie en het (kritisch) inschatten van de haalbaarheid van doelen en voorgenomen interventies.
- Het behartigen van het belang van de leerling, zijn of haar klasgenoten en de groep als geheel.

Orthopedagoog verbonden aan de school

De orthopedagoog verbonden aan de school is de sparringpartner voor de IB'er voor leerlingen die meer onderwijsondersteuning nodig hebben dan de school kan bieden. Zij kan inhoudelijk meedenken over de casus en is de schakel voor het aanvragen van een arrangement of een TLV bij het samenwerkingsverband. De orthopedagoog wordt vroegtijdig betrokken om mee te denken bij het begrijpen van de onderwijsbehoeften van de leerling én de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht en de ouders en het vertalen daarvan in de praktijk.

- Deelnemen aan het OT met als belangrijke taak samen met alle betrokkenen tot een verklarend beeld te komen tijdens de fase van inzicht.
- Het stellen van verdiepende vragen.
- Samen met de IB'er besluiten of een aanvraag bij het SWV voor een gedragsarrangement passend is en deze aanvraag voorzien van een handtekening.
- Eventueel een observatie uitvoeren voorafgaand aan het OT.
- Deelnemen aan het OT met als voornaamste focus de onderwijsontwikkeling van en eventuele onderwijsondersteuning voor de leerling.
- Verduidelijken van de wet- en regelgeving rondom passend onderwijs, de grenzen van passend onderwijs en laven binnen het grijze gebied van onderwijs en jeugdhulp.
- Adviseren over extra ondersteuning of specialistische ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband en ondersteunen bij de aanvraag hiervan.

Facultatieve deelnemers OT onderwijs

Schooldirecteur

De schooldirecteur is eindverantwoordelijk voor de ontwikkeling van de leerlingen binnen de school en voor het naleven van beleid door het schoolteam. Hij wordt door de intern begeleider geïnformeerd over relevante zaken in de ondersteuningsstructuur. Hij kan ook fungeren als schakel richting het samenwerkingsverband in complexe situaties. Per school kan de rol van de directeur in de ondersteuningsstructuur verschillen.

- Faciliteren en ondersteunen van de intern begeleider in de werkzaamheden en de verantwoordelijkheden die zij draagt bij het OT.
- Sluit – in overleg met de IB'er - aan bij het OT of is voorzitter van het OT indien de situatie hierom vraagt. Dit kan als de IB'er inhoudelijk zeer betrokken is bij de casus of indien de aard van de casuïstiek vraagt om onderwijskundig leiderschap.
- Het behartigen van het belang van de school als geheel.

Ambulant begeleider onderwijs

Indien er eerder ambulante begeleiding vanuit het onderwijs geboden is aan de leerling en/of als het doel van het OT is om het lopende arrangement te evalueren, wordt de ambulant begeleider betrokken bij het OT. Zij heeft het beste zicht op de effectiviteit van de geboden ondersteuning.

- Informeren over de ondersteuningsbehoeften van de leerling en de effectiviteit van eerder ingezette interventies.
- Deelnemen aan het OT met als belangrijkste bijdrage het verhelderen van de situatie en het (kritisch) inschatten van de haalbaarheid van doelen en voorgenomen interventies.

Leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar ondersteunt school, leerling en ouders indien er sprake is van verzuim of een belemmerde schoolgang. Indien nodig kan de leerplicht handhavende maatregelen treffen bij aanhoudend ongeoorloofd verzuim.

- Adviseren bij (ongeorloofd) verzuim of dreigend verzuim.
- Verhelderen van de leerplichtwet en iets verantwoordelijkheden hierin.
- Maatwerktrajecten faciliteren, zoals een vrijstelling van de leerplicht.
- Inzetten van handhavende maatregelen indien nodig.

De zorgmakelaar

De zorgmakelaar van het SWV kan de sparringpartner zijn voor de IB'er voor leerlingen die meer onderwijsondersteuning nodig hebben dan de school kan bieden. Zij kan inhoudelijk meedenken over de casus en bij haar komen de aanvragen binnen voor een arrangement of een TLV bij het samenwerkingsverband. De zorgmakelaar maakt onderdeel uit van het netwerk van specialisten bij het samenwerkingsverband en gezamenlijk hebben zij beslissingsbevoegdheid voor de toekenning van arrangementen of TLV's.

- Bij uitzondering deelnemen aan het OT en dan als voornaamste focus de onderwijsontwikkeling van en eventuele onderwijsondersteuning voor de leerling.
- Verduidelijken van de wet- en regelgeving rondom passend onderwijs, de grenzen van passend onderwijs en laven binnen het grijze gebied van onderwijs en jeugdhulp.
- Adviseren over extra ondersteuning of specialistische ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband en ondersteunen bij de aanvraag hiervan.

Facultatieve deelnemers OT jeugdhulp

Schoolmaatschappelijk werk

De schoolmaatschappelijk werker biedt preventieve, leerlinggebonden ondersteuning aan binnen de school. Met een beperkt aantal gesprekken kan de SMW'er de leerling en/of ouders ondersteunen bij sociaal-emotionele problematiek zodat ze – in veel gevallen – zelf verder kunnen. De ondersteuning door de SMW is vrij toegankelijk en zij heeft in de regel geen verwijzbevoegdheid binnen de Jeugdwet. Veelal wordt de SMW ingezet in de interne ondersteuningsstructuur van de school, maar na een OT kan de inzet van SMW ook onderdeel zijn van het arrangement.

- Deelname aan het OT met als belangrijkste focus de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerling en eventuele opvoed- en opgroei-problematiek.
- Informeren over de reeds ingezette ondersteuning en het effect hiervan.
- Ondersteunen van ouders.

Jeugdgezondheidszorg

De jeugdgezondheidszorg (JGZ) heeft kennis van de ontwikkeling van de leerling vanaf de geboorte en kan de situatie bekijken in de context van de gehele levensloop van het kind en de ontwikkeling van het gezin. Daarnaast kan de JGZ, indien nodig, met een sociaal-medische kijk een integrale analyse maken. Tenslotte is de JGZ betrokken bij de school voor de schoolonderzoeken en staat zij in nauw contact met de IB'er en met ouders. De JGZ kan door school benaderd worden voor collegiale consultatie.

Bij het uitnodigen van de JGZ bij het OT overlegt de IB'er met hen of de jeugdverpleegkundige of de jeugdarts aansluit.

- Deelname aan het OT met als belangrijkste focus de sociaal-medische ontwikkeling van de leerling en de levensloop van baby tot nu.
- Adviseren over psychosociale problemen rondom gewicht, leefstijl, ontwikkeling, pesten, sociale relaties, zindelijkheid en opvoedingsproblemen.
- Adviseren over en actief aansporen de inzet van preventief aanbod zoals dat beschikbaar gesteld wordt door het CJG, zoals trainingen, cursussen en oudersteunpunten.
- De jeugdarts kan verwijzen naar vormen van jeugdhulp waarvoor een indicatie nodig is.

Wijkteammedewerker

De wijkteammedewerker ondersteunt jeugdigen en gezinnen met complexe opvoed- en opgroei-problematiek. De wijkteammedewerker heeft kennis van vrij toegankelijke maatschappelijke voorzieningen, voert triage uit om een goed beeld te krijgen van de ondersteuningsbehoeften en kan verwijzen naar jeugdhulp waarvoor een indicatie nodig is. Tevens kan de wijkteammedewerker benaderd worden voor collegiale consultatie.

De wijkteammedewerker werkt in opdracht van de gemeente. Tijdens een OT wordt de wijkteammedewerker uitgenodigd die verbonden is aan de gemeente waar de *gezaghebbende ouder(s) van de leerling woont*. Het is aan te bevelen om als school per gemeente één vaste contactpersoon in het wijkteam te hebben. Dat vergemakkelijkt de samenwerking.

- Deelname aan het OT met als belangrijkste focus de psychosociale en orthopedagogische ontwikkeling van de leerling.
- Informeren over reeds ingezette (gezins)ondersteuning en het effect van deze interventies.
- Adviseren over en actief aansporen tot de inzet van preventief aanbod dat beschikbaar gesteld wordt door de gemeente, zoals het Sociaal Team en het aanbod van het CJG.
- Verduidelijken van de wet- en regelgeving en lokaal beleid rondom jeugdhulp, de grenzen van jeugdhulp en laveren binnen het grijze gebied van onderwijs en jeugdhulp.

- Informeren over de haalbaarheid van een voorgenomen arrangement in relatie tot indicaties en wachtlijsten.
- Bieden van gezinsondersteuning en/of het uitvoeren van een triage.
- Indien van toepassing: regie voeren op een 1Gezin1Plan en samen met de IB'er zorgdragen voor de aansluiting tussen het 1G1P en het OPP.
- Verwijzen naar jeugdhulp waarvoor een indicatie nodig is.

Jeugdhulpverlener

Indien er eerder jeugdhulp geboden is aan de leerling en/of als het doel van het OT is om het lopende arrangement te evalueren, wordt de uitvoerend jeugdhulpverlener betrokken bij het OT. Zij heeft het beste zicht op de effectiviteit van de geboden ondersteuning.

- Informeren over de ondersteuningsbehoeften van de leerling en de effectiviteit van eerder ingezette interventies.
- Deelnemen aan het OT met als belangrijkste bijdrage het verhelderen van de situatie en het (kritisch) inschatten van de haalbaarheid van doelen en voorgenomen interventies.

Het gesprek

Naast het hanteren van de drie eerder genoemde gespreksfasen, zijn er een aantal succesfactoren die bijdragen aan een goed gesprek dat getuigt van interprofessionele samenwerking. Handelingsgericht en oplossingsgericht denken en handelen vormen de basis.

- Benoem expliciet welk proces doorlopen wordt, waar we in dat proces staan en wat de bedoeling is.

Een heel scala aan folders en factsheets kan nooit op tegen een korte samenvatting van wat we aan het doen zijn, waarom we dit aan het doen zijn en wat mensen kunnen verwachten van vandaag en van de nabije toekomst. Kleine moeite die iedereen op hetzelfde startpunt doet krijgen.

- Zie de ondersteuningsbehoefte van de leerling als een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

De school is misschien wel degene die het gesprek geïnitieerd heeft, maar als school het zelf had kunnen oplossen, had ze dat wel gedaan. Een integraal arrangement bestaat uit meerdere onderdelen en iedereen aan tafel heeft één stukje van de puzzel in handen.

- Benut ieders kwaliteiten

Iedereen in het ondersteuningsteam heeft eigen kwaliteiten. Als die goed benut worden en mensen hierop aangesproken worden, verloopt het gesprek effectief en efficiënt.

Voorbeeld: *een ouder kent het kind het beste. Vraag hen als eerste naar de oplossing:*

“als dit de doelen zijn die wij met uw kind willen behalen, hoe kunnen we dit dan het beste aanpakken?”

- Positief en kritisch overleg vanuit een onderzoekende houding.

Het gesprek heeft als doel tot een oplossing komen. Vragen worden gesteld om iets te begrijpen en om de ander te horen, niet om te weten of om te reageren.

- Train jezelf in de OT's in creatieve basisvaardigheden

Merk je dat je geneigd bent te oordelen? Stel het oordeel uit en stel jezelf de vraag of je het ook nog op een andere manier kan bekijken.

Zit je vast in denken in beperkingen? Gebruik je verbeeldingskracht: “hoe zou het zijn als....?”

De taal is handelingsgericht en oplossingsgericht op de toekomst en niet op verleden

Een goed gesprek gehad? Dan kan dit een resultaat zijn:

Willem – 9 jaar

Ernstige leerproblemen - ADHD en dyslexie vastgesteld

Weinig motivatie om naar school te gaan – ouders ontevreden over school

Overzicht	Inzicht	Uitzicht
<i>Gestelde doelen</i>	<i>Integratief beeld</i>	Arrangement
Willem <i>Hoe kan ik weer meedoen zonder pijn aan mijn buik?</i>	Vragen die je kan stellen: Als we....lukt het dan om....? Zou het kunnen dat...?	Willem: <i>Typecursus en hulpmiddelen</i> <i>Rots- en watertraining door CJG</i>
Leerkracht <i>Hoe pak ik het goed aan (afwisseling alleen in de groep) zodat Willem er weer bij gaat horen?</i>	Gaat het beter als...? Aangrijpingspunten kunnen zijn: Zijn onzekerheid is een belemmerende factor, laten we daar aan werken.	Leerkracht: <i>Co-teaching door AB</i> <i>Begeleiding door IB</i> <i>Twee keer per dag rustmoment met onderwijsassistent</i>
Ouders <i>Hoe kunnen we helpen en hoe blijven we een gewoon gezin?</i>	In de klas is het soms te druk, we bouwen rustmomenten voor Willem in.	Ouders <i>Afstemming met school</i> <i>Opvoedondersteuning door wijkteammedewerker</i>

Wetgeving en beleid

De wetgeving voor onderwijs (Wet Primair Onderwijs), jeugdgezondheidszorg (Wet Publieke Gezondheid) en jeugdhulp (Jeugdwet) is landelijk geregeld. In deze wetten zijn een aantal taken en verantwoordelijkheden beschreven.

De uitvoering van deze wetten zijn verdeeld over lagere overheden en besturen, elk in een andere orde van grootte.

Wet Primair Onderwijs

De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het bieden van primair onderwijs. Passend onderwijs maakt hier deel van uit. Om passend onderwijs adequaat te kunnen bieden, zijn scholen verenigd in een samenwerkingsverband, in dit geval Berseba. Door met meerdere scholen of schoolbesturen samen te werken, ontstaat er een dekkend netwerk van voorzieningen voor alle leerlingen. Niet elke school kan immers alle vormen van ondersteuning zelf in huis hebben.

In Nederland bestaat de Leerplichtwet die kinderen verplicht om naar school te gaan vanaf de leeftijd van 5 jaar. Om ook kinderen die meer nodig hebben dan alleen onderwijssteuning, passend onderwijs te bieden, moeten samenwerkingsverbanden afstemmen met gemeenten. Op die manier kunnen passend onderwijs, jeugdgezondheidszorg en jeugdhulp samen vorm gegeven worden. Die afstemming gebeurt in een OOGO (op overeenstemming gericht overleg).

Wet publieke gezondheid

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bieden van openbare publieke gezondheidszorg. Dit wordt uitgevoerd door de GGD en omvat onder andere de jeugdgezondheidszorg (JGZ). De JGZ is openbaar en dus vrij toegankelijk voor alle inwoners van Nederland. Er is geen indicatie nodig om hier gebruik van te maken. De JGZ is er voor jeugd tussen 0 en 18 jaar. Doel van de JGZ is het bevorderen, beschermen en beveiligen van de gezondheid en de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van jeugdigen van 0-18 jaar, zowel individueel als op populatieniveau.

Jeugdwet

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdwet. De jeugdwet omdat alle ondersteuning, hulp en zorg voor jeugdigen, van preventief tot curatief tot reclassering.

Gemeenten bieden een deel van deze hulp vrij toegankelijk aan. Het gaat dan om preventief aanbod, zoals trainingen en cursussen. Vaak worden die aangeboden door welzijnsorganisaties of het CJG samen met de JGZ.

Een deel van de jeugdhulp is alleen toegankelijk met een beschikking. De organisatie die de toegang tot een beschikking geeft, is altijd vrij toegankelijk. De toegang wordt geregeld op lokaal niveau en vaak is dit een wijkteam. Zij ondersteunen ouders en jeugdigen met het formuleren van de ondersteuningsvraag, informeren hen over de mogelijkheden, voeren triage uit en kunnen toegang geven tot zwaardere vormen van jeugdhulp. Zij hebben tevens als taak collegiale consultatie te bieden aan bijvoorbeeld scholen.

De zwaardere vormen van jeugdhulp zijn toegankelijk met een beschikking (of indicatie). Het gaat dan om bijvoorbeeld langdurige begeleiding, behandeling, GGZ, jeugdbescherming of jeugdreclassering en (gesloten) jeugdzorg. Om jeugdhulp zo efficiënt mogelijk in te kopen, werken veel gemeenten samen als jeugdhulpregio. Ze sluiten van gezamenlijk contracten met zorgaanbieders af voor meerdere jaren. De *toegang* tot jeugdhulp is vaak wel op gemeenteniveau geregeld. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor jeugdhulp aan alle jeugdigen waarvan de gezaghebbende ouder binnen de gemeentegrenzen woont.

Als een school denkt dat voor een leerling een vorm van preventieve ondersteuning of jeugdhulp nodig is, of als zij gebruik wil maken van collegiale consultatie, neemt ze contact op met het wijkteam of de JGZ van de gemeente waar de gezaghebbende ouder van de leerling woont.

	Passend onderwijs	Jeugdwet/Wet Publieke Gezondheid
Wat	De juiste ondersteuning organiseren voor elk kind, zo snel, licht en dichtbij mogelijk.	Preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders.
Verantwoordelijk	Scholen.	Gemeenten.
Doel	Voor elk kind een plek passend bij de behoeften. Een gewone school waar dat kan, een speciale school waar dat moet. Scholen kunnen onderwijs op maat bieden. Kwaliteit van de leerling staat centraal, niet de beperking. Geen langdurig thuiszitters.	Meer preventie en benutten eigen kracht en sociaal netwerk. Normaliseren en participeren. Minder specialistische hulp. Betere samenwerking rond gezinnen, 1G1P1R en ontschotten budgetten.
Taken	Het bieden of organiseren van een passende onderwijsplek voor elke leerling. Het bieden van basisondersteuning. Het bieden van extra ondersteuning. Meldplicht Veilig Thuis. Geen langdurig thuiszitters.	Bevorderen, beschermen en beveiligen van de gezondheid en de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van jeugdigen van 0-18 jaar. Preventieve screeningen uitvoeren. Toegang en triage organiseren. Rechtstreeks jeugdhulp bieden na verwijzing door arts. Consultatie voor professionals. Meldplicht Veilig Thuis. 24/7 beschikbaarheid bij crises.
Belangrijk	Scholen in de regio werken samen in een samenwerkingsverband.	Jeugd <u>hulp</u> is alles behalve de preventie.
Niveau	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samenwerkingsverband landelijk 2. Samenwerkingsverband regionaal 3. Schoolniveau 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Preventie: lokaal niveau 2. Toegang: lokaal niveau 3. Jeugdhulp: regionaal niveau (Foodvalley, Betuwe, Eemland, Zuid-Oost Utrecht, enz.)

Financiering	<p>School krijgt vast bedrag per leerling van OCV.</p> <p>Samenwerkingsverband Berseba hanteert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • School ontvangt middelen voor basisondersteuning en trajecten korter dan 18 uur per leerling per jaar. • Ondersteuningsmiddelen en – voorzieningen beschikbaar via SWV voor medium en zware ondersteuningsvragen. • Beoordeling TLV via SWV. 	<p>Preventie vanuit jeugdwet: middels subsidies aan welzijnsaanbieders.</p> <p>Preventie vanuit de Wet Publieke Gezondheid: subsidie aan GGD en vast bedrag per inwoner aan GGD.</p> <p>Toegang vanuit jeugdwet: per gemeente anders geregeld, maar veelal een wijkteam.</p> <p>Jeugdhulp vanuit jeugdwet: op beschikking.</p>
--------------	---	--

Lokaal beleid

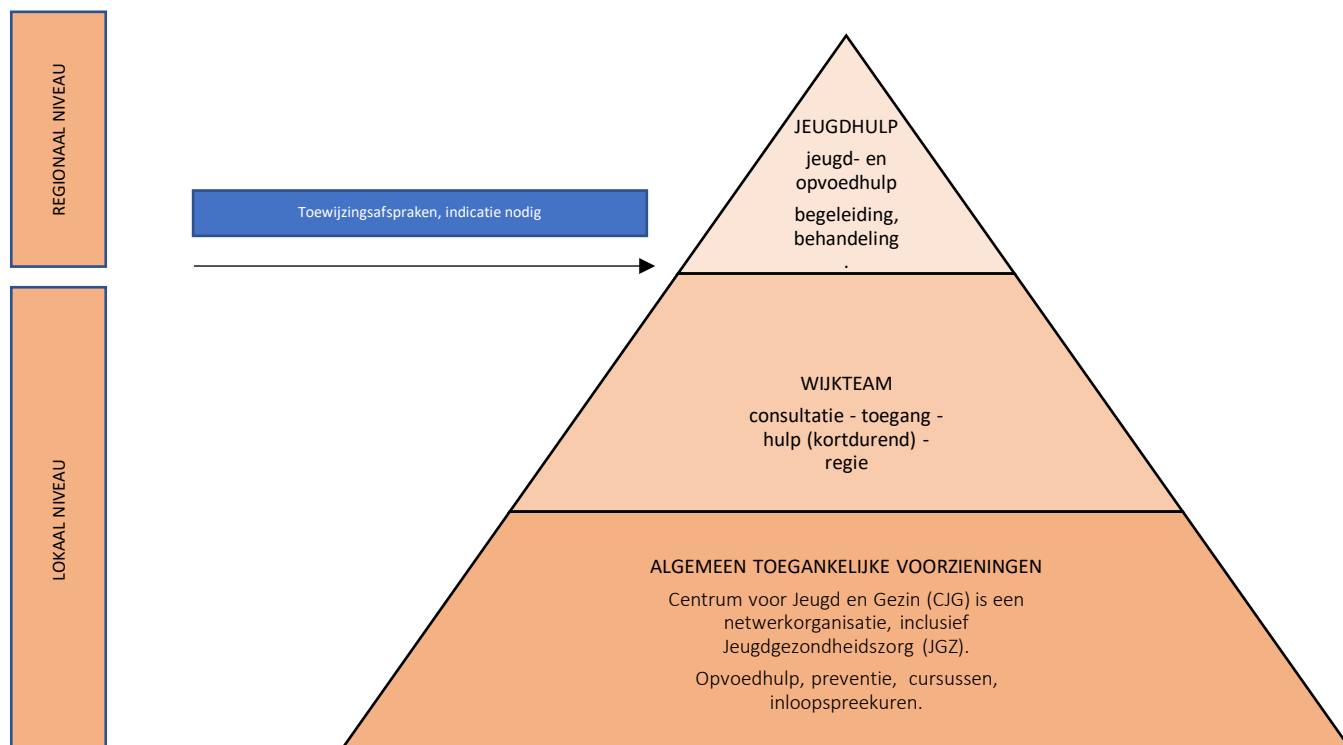
De uitvoering van de WPG en de Jeugdwet wordt op lokaal niveau geregeld. Hierdoor kan de invulling per gemeente verschillen. Hieronder wordt schematisch per gemeente in de regio weergegeven hoe de ondersteuning, zorg en jeugdhulp geregeld is én hoe de toegang is vormgegeven.

Voor scholen zijn de volgende uitgangspunten van belang:

- Elke gemeente heeft een aantal vrij toegankelijke voorzieningen. Deze hebben een preventief karakter en zijn er voor lichte problematiek. De JGZ of iemand van het wijkteam kan ouders en school informeren over welke voorzieningen er precies zijn, zoals rots- en watertrainingen, brusjescursussen of lotgenotengroepen voor ouders. Preventief aanbod kán onderdeel uitmaken van een integraal arrangement.
Als er op school op grotere schaal dezelfde ondersteuningsvragen zijn, kan school overleggen met de JGZ of het CJG om een collectief aanbod te organiseren. Denk bijvoorbeeld aan ondersteuning voor een klas met een negatieve groepsdynamica of een groep meiden in groep 7 die kampt met onzekerheid.
- Als de IB'er twijfelt of er zwaardere jeugdhulp nodig is of als zij ziet dat de ondersteuningsvraag van de leerling te complex is voor preventief aanbod, nodigt zij het wijkteam of de JGZ uit van de gemeente waar de gezaghebbende ouder van de leerling woont. Op deze manier zit meteen de juiste persoon aan tafel als er gezinsondersteuning nodig is of als er een indicatie voor jeugdhulp moet worden afgegeven.
- Het verschilt per gemeente hoeveel ondersteuning vrij toegankelijk is en hoeveel taken een wijkteammedewerker heeft. Sommige wijkteams voeren ook regie over een 1G1P, bij andere gemeenten wordt dit gedaan door de organisatie die de jeugdhulp biedt. Sommige wijkteams verlenen zelf ook (kortdurend) hulp, bij andere gemeenten is dat allemaal op beschikking. Twijfel je als IB'er? Vraag het betreffende wijkteam naar hoe het precies zit. Het kost te veel tijd om het zelf uit te zoeken.

In de kern zijn onderwijs en jeugdhulp vergelijkbaar opgezet:

1. In de basis is er voor iedereen ondersteuning – basisondersteuning in de school en vrij toegankelijke voorzieningen in de gemeente.
2. Als er meer nodig is, is er een 'toegang' die meedenkt en de juiste ondersteuning kan bepalen – het Loket bij het samenwerkingsverband en het wijkteam in de gemeente.
3. Voor extra ondersteuning is er hulp met een beschikking – het onderwijs schrijft hiervoor een OPP en de toegang tot jeugdhulp een indicatieverslag. Vervolgens kan er hulp worden ingezet – in het onderwijs een arrangement van het SWV geboden door een ambulante begeleider en voor jeugdhulp hulp door een zorgaanbieder.
4. Voor de heel specialistische ondersteuningsvragen zijn er speciale voorzieningen – voor het onderwijs speciaal (basis)onderwijs en voor jeugdhulp specialistische begeleiding en behandeling.

Regie

De regie over een OPP wordt gevoerd door de IB'er, de regie over een gezinsplan (1G1P) wordt gevoerd door iemand van jeugdhulp. Dit kan een wijkteammedewerker zijn of een zorgaanbieder. Voor sommige kinderen bestaan er twee plannen naast elkaar. Vaak zit er een kleine overlap tussen beide plannen, bijvoorbeeld wanneer de jeugdhulpverlener zowel in de school als in de thuissituatie werkt. Dat zagen we bij de casus van Aaron. In dat geval blijft de regie over het OPP en de regie over het hulpverleningsplan thuis gescheiden en dragen beide regievoerders zorg voor onderlinge afstemming *op de onderdelen die overlappen*.

Als er jeugdhulp nodig is op school of als de IB'er wil dat iemand van JGZ of het wijkteam meedenkt, nodigt zij deze persoon uit bij het OT.

Als degene die regie voert over het jeugdhulpplan een evaluatie wil plannen en graag de situatie op school wil horen, organiseert deze een 1G1P-bespreking en nodigt de IB'er uit.

Twee plannen voor één kind kunnen naast elkaar bestaan met soms twee regievoerders.

Bijlage 1 – afvinklijst voorbereiding OT

1.	Gesprek met de leerkracht	
2.	Gesprek met de leerling	
3.	Gebruik de opbrengst van het kindgesprek in het OT	
4.	Informeert en betrekt de ouders over en bij de voorbereiding van het OT	
5.	Formuleer samen met ouders en de leerkracht de vraag voor het OT (dat hoeft niet tegelijk)	
6.	Bepaal samen wie je uitnodigt	
7.	Nodig deelnemers uit en informeer hen over agenda, doel en verwachtingen	
8.	Wie neemt welke rol in een OT (ib, lkr, dir, ortho, externen)?	

Bijlage 2 – gespreksleidraad OT

Fase	Tijd	Inhoud
Introductie door voorzitter	2 minuten 3 minuten	Welkom (wie: ouders, leerkracht, externe, leerling?) Doel van de bespreking is met elkaar antwoorden te vinden op één of een aantal vragen en van daaruit een passende aanpak om ...(naam kind) verder te helpen in haar/zijn ontwikkeling. Voorstelronde als nodig: ieder stelt zich kort voor en geeft betrokkenheid/rol/expertise aan bij (de vragen rond) deze leerling.
Overzicht	5 minuten 5-10 minuten	Check: Heeft iedereen vooraf de juiste informatie gekregen? Aangeven welke vraag/vragen centraal staan in dit OT. Is er nog actuele, aanvullende, relevante informatie ? Evt. een anekdote van die dag door de leerkracht. Start verkennen van de vraag en mogelijke antwoorden: Wat werkt , wat slaat aan in aanpak, wat werkt nog niet, beeld van de leerling zelf. Wat samen : Wat weten we nu en welke vragen die we hadden, hebben we al (deels) beantwoord?
Inzicht Verklarend beeld	10 minuten 10 minuten 5 minuten	Hoe komt het dat de situatie is zoals deze is? Factoren in de leerling, in de aanpak op school, in de opvoeding thuis, overige factoren: wisselwerking van factoren? Welke groei zien we? Wat zou de leerling mogelijk helpen om verder te komen? Suggesties? Wat heeft de leerling nodig om ...(doelen) te halen? Welke positieve, versterkende factoren ontdekken we? In de leerling zelf/ leerkracht/ouder/in de groep? Krachtbronnen! Samenvatting: Weten we genoeg om naar Uitzichtfase te gaan? Bij 'nee, we hebben meer nodig' eerst samen formuleren: "Als we dit ... weten, dan kunnen we... dus ... observatie/onderzoek is nodig."
Uitzicht	15 minuten	Specifieke doelen komende periode : wat willen we dat de leerling ontwikkelt, waarin willen we groei zien ? Concreet! Onderwijs- ondersteuningsbehoeften leerling vaststellen. Ondersteuningsbehoeften ouders en leerkracht uitvragen. Quick-wins : welke genoemde suggestie is goed uitvoerbaar en gaat snel een succeservaring opleveren? Wat is haalbaar? Check : leerkracht en ouders, wat hebben jullie nodig om de suggestie te kunnen uitvoeren/begeleiden op school en thuis? Concrete aanpak formuleren voor school en thuis. Acties samenvatten : wie doet wat, wanneer? Wie koppelt terug naar leerling ? ----- Of igv openstaande vragen en gewenst onderzoek : Wat doen we komende periode in afwachting van de onderzoeksuitslagen? Doel/ OWB/ krachtbronnen/ voorlopige aanpak aanpak/ acties
Afronding	5 minuten	Check: Is het doel van het overleg behaald? Is de startvraag beantwoord? Zijn we tevreden over het behaalde resultaat? Is iedereen aan boord? Wie is tussentijds aanspreekpunt voor de ouders? Wie heeft regie rol. Wanneer evaluatie/ vervolgoverleg?
Evaluatie Professionele evaluatie na afloop	5 minuten 15-30 min	Hoe hebben de ouders het overleg ervaren, voldeed het aan hun verwachtingen? Hoe hebben de andere betrokkenen het overleg ervaren? Reflectie op het proces: doelgericht, de fases, de structuur, het luisteren, haakjes horen, ons beperken tot de vraag, quick-wins vinden, etc.

Deze gespreksleidraad is gebaseerd op de inhoud van TIBtool Arrangeer samen- Simone van Dijk en Sofie Rijnberg, 2015 en op Meester in de klas – Simone van Dijk, 2018.

Bijlage 3 – Evaluatie na het OT

Fase	Effectief overleggen op proces en inhoud	Ja/nee/soms?
Welkom en introductie	<p>Iedereen is welkom geheten, ouders (en kind) eerst.</p> <p>Tafelschikking in orde.</p> <p>Duidelijk wie waarom aan tafel zit.</p> <p>Vragen en doelen zijn voor ieder helder.</p> <p>De voorzitter heeft het verloop toegelicht.</p> <p>De voorzitter leidt het gesprek.</p>	
Overzicht/ waarnemen	<p>Iedereen heeft dezelfde informatie ontvangen, deze is duidelijk en volledig.</p> <p>Iedereen komt aan het woord.</p> <p>We laten elkaar uitpraten en luisteren naar elkaar.</p> <p>We hebben besproken wat het kind nodig heeft zowel thuis als op school.</p> <p>Ouders en leerkracht aan wat zij nodig hebben om de leerling de ondersteuning te kunnen bieden die wenselijk is.</p> <p>De voorzitter of IB-er vat tussentijds samen.</p>	
Inzicht/ begrijpen	<p>Iedereen heeft meegedacht en suggesties aan kunnen dragen.</p> <p>De betrokkenen hebben verhelderende vragen, oplossingsgerichte, handelingsgerichte vragen gesteld.</p> <p>M.b.t. de analyse is er wisselwerking en afstemming.</p> <p>Er zijn voorlopige antwoorden op de vragen.</p> <p>De voorzitter/ IB-er vat de onderwijs- ondersteuningsbehoefte samen.</p>	
Uitzicht/ plannen/ realiseren	<p>De leerkracht en IB hebben als onderwijsprofessionals meegedacht bij de analyse en formuleren van de doelen.</p> <p>De ouders zijn als ervaringsdeskundigen betrokken en hebben meegedacht bij de gewenste aanpak.</p> <p>Er is duidelijk wie, wat, wanneer doet.</p> <p>Er is afgesproken wie een terugkoppeling geeft aan de leerling en wie aanspreekpunt is voor de ouders.</p>	
Afronding	<p>Er is aan het eind geëvalueerd.</p> <p>De afspraken en het plan van aanpak zijn helder voor de betrokkenen.</p> <p>Er is voldoende aandacht geweest voor positieve punten.</p> <p>Een ieder had vanuit zijn rol/ positie een gelijkwaardige inbreng.</p> <p>Het gesprek voldeed aan de verwachtingen.</p> <p>De vragen zijn beantwoord.</p> <p>Beslissingen (voor zover mogelijk) zijn genomen.</p>	

	Het gesprek verliep systematisch, stap voor stap, volgens HGW wijze.	
--	--	--

	Het verloop en de tijd is bewaakt door de voorzitter.	
--	---	--

Waar zijn we trots op, wat nemen we mee naar het volgend OT overleg en wat heeft nog extra aandacht nodig?